

[Formanden]

(Lovforslag nr. L 131).

I skrivelse af 14. december meddeler ministeren for skatter og afgifter, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Møraenter m. v.).
(Lovforslag nr. L 132).

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om told- og forbrugsafgifter. (Morarenten).

(Lovforslag nr. L 133).

I skrivelse af 14. december meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven m. v. (Efterforskning i straffesager, anholdelse og varetægt, erstatning i anledning af straffetlig forfølgning, herunder for frakendelse eller inddragelse af førerretten, m. v.).

(Lovforslag nr. L 134).

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven m. v. (Tvangsauktioner).

(Lovforslag nr. L 135).

I skrivelse af 14. december meddeler indenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om valg til folketinget m. v. (Valglisten).

(Lovforslag nr. L 138).

Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslag nr. L 139).

Medlemmer af folketinget Ole Hovmand (FP), Bertel Haarder (V), Ole Henriksen (SF), Fuglsang (DKP), Bolvig (RV), Alfred Hansen (DR) og Tyroll (VS) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsstrækninger. (Ændret linieføring af Sydmotorvejen over Storstrømmen).

(Lovforslag nr. L 140).

I skrivelse af 14. december meddeler fiskeriministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om fisketegn.

(Lovforslag nr. L 141).

Forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri.

(Lovforslag nr. L 142).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om naturfredning.

(Lovforslag nr. L 130).

Forslaget skal ses som led i en række lovændringer på naturfredningsområdet i de senere år, der har haft til formål at forbedre lovgrundlaget for naturbeskyttelsesarbejdet her i landet.

Forslagets administrative hovedindhold er en ophævelse af fredningsplanudvalgene og en overførelse af hovedparten af udvalgenes opgaver til amtsrådene. Herudover rummer forslaget betydningsfulde ændringer, der bl. a. vil styrke fredningsplanlægningen og forstærke beskyttelsen af de ferske vande, dvs. vandløb, søer og moser.

Efter det foreliggende lovforslag vil der ske en ophævelse af fredningsplanudvalgene og en overførelse af hovedparten af udvalgenes opgaver til amtsrådene. Amtsrådene bliver herefter de regionale naturfredningsmyndigheder, der blandt deres hovedopgaver på dette område får varetagelse af fredningsplanlægningen, rejsning af fredningssager, bistand til fredningsnævnene og varetagelse af tilladelseskompetencen med hensyn til de i lovens kapitel V opregnede anlæg m. v.

De senere års debat om opbygningen af den regionale fredningsadministration og fredningsplanudvalgenes rolle i dette arbejde har taget sit udgangspunkt i forholdet mellem naturfredningsloven og de nye planlove, by- og landzoneloven, lands- og regionplanlovene og kommuneplanlovene med deres sammenhængende planlægningssystem og decentralisering af beføjelserne til kommuner og amtskommuner.

Den 23. marts i år oplyste jeg her i tinget som svar på et spørgsmål fra folketingsmedlem Aksel Pedersen, at regeringen i indværende folketingsår ville fremsætte forslag til ændring af naturfredningsloven omfattende

[Miljøministeren]

en ophævelse af fredningsplanudvalgene og en overførelse af den regionale fredningsplanlægning til amtskommunerne. Det understregedes samtidig i svaret, at det for regeringen var en forudsætning for ændringen af naturfredningsloven, at der ikke skete en svækkelse af fredningsinteresserne, og at dette skulle sikres bl. a. ved en styrkelse af fredningsstyrelsens indflydelse på det regionale og lokale fredningsarbejde.

Denne sikring er opnået gennem det foreliggende lovforslag og gennem resultatet af de forhandlinger, som har været ført med Amtsrådsforeningen om fredningsopgavernes indplacering i den administrative og politiske struktur i amtskommunerne. Jeg vil senere uddybe dette punkt nærmere.

Jeg har valgt at fremsætte lovforslaget nu, fordi samtlige fredningsplanudvalg har afsluttet arbejdet med deres oplæg til regionplanlægningen og disse oplæg nu vil indgå i grundlaget for amtskommunernes udarbejdelse af de endelige regionplanforslag. Fredningsplanudvalgene deltager for tiden i offentlighedsfasen i forbindelse med amtskommunernes fremlæggelse af de alternative regionplanskitser, men dette arbejde vil være afsluttet i løbet af foråret 1978.

Jeg vil samtidig ikke skjule, at visheden om, at udvalgene før eller siden vil blive opbevaret sammen med udvalgssekretariaternes begrænsede personaleressourcer, har gjort situationen for den regionale fredningsadministration stadig vanskeligere i de sidste år. Også dette forhold har haft betydning for min beslutning.

Ud fra et ønske om at indpasse fredningsplanlægningen i den samlede fysiske planlægning er der med forslaget lagt op til en omvurderelse af de hidtidige analyse- og planlægningsopgaver til en egentlig fredningsplanlægning, som vil få karakter af en amtskommunal sektorplanlægning på naturfredningsområdet på linje med f. eks. planlægningen efter miljøbeskyttelsesloven og råstofloven. Efter lovforslaget tilvejebringes et udbygget planlægningssystem med en forudgående kortlægning, analyse og vurdering af de fredningsmæssige interesser, som herefter lægges til grund for en gennemgribende planlægning af varetagelsen af fredningsinteresserne inden for hver enkelt region.

Den regionale fredningsplanlægning resulterer i udarbejdelsen af et foreløbigt planfor-

slag, som efter en offentlighedsfase tages under fornyet behandling med henblik på udarbejdelsen af et endeligt planforslag, der godkendes af miljøministeren. Den foreslåede offentlighedsprocedure svarer til principperne i kommuneplanloven.

I fredningsplanerne vil der bl. a. ske udpegning af de vigtigste naturområder i regionen, ligesom der vil blive fastlagt retningslinier for disse områders beskyttelse, pleje og rekreative anvendelse.

Der er samtidig fremsat et forslag til ændring af lands- og regionplanlovene, således at det bestemmes, at der i regionplanerne skal fastsættes retningslinier for varetagelsen af naturfredningsmæssige interesser.

Et andet område, hvor lovforslaget lægger op til en væsentlig ændring, er med hensyn til en forstærket beskyttelse af de ferske vande.

Gennem de seneste årtier er der sket en foruroligende formindskelse af antallet af vådområder og uregulerede vandløb, og denne udvikling indebærer alvorlige konsekvenser for opretholdelsen af et rigt og varieret plante- og dyreliv. Såfremt denne udvikling får lov til at fortsætte, vil en række plante- og dyrearter være truet af udslættelse i Danmark. Der vil indtræde en forarmelse af landskabsbilledet, og der vil ske afgørende indskrænkninger i en række rekreative aktiviteter, der dyrkes af store dele af befolkningen, som f. eks. lystfiskeri, jagt, fugleinteresse, sejl- og rosport m. v.

Ved lovforslaget inddrages ændringer af private vandløb og moser under den godkendelsesordning, der i forvejen omfatter offentlige vandløb og naturlige søer. Den nærmere afgrænsning af godkendelsesordningen vil blive fastlagt gennem en bekendtgørelse, som udstedes af miljøministeren i forbindelse med lovens ikrafttræden. Bekendtgørelsen vil blive forhandlet med landbrugsministeren og med de berørte organisationer og forelagt folketingsudvalget om fysisk planlægning.

Lovforslaget indeholder tillige en række andre ændringer, hvoraf jeg vil fremhæve en modernisering af fremgangsmåden ved behandlingen af fredningsager. Der foreslås en videregående inddragelse af offentligheden og en forenkling af sagernes behandling. Gennem offentlighedens inddragelse i fredningsplanlægningen og den nævnte modernisering af fremgangsmåden ved fredninger vil

[Miljøministeren]

offentligheden få mulighed for at medvirke i beslutningsprocesserne på fredningsområdet, således som det allerede er tilfældet efter de øvrige nyere planlægningslove. Med disse forslag har jeg imødekommet ønsket om at ændre fredningssagernes lukkede karakter, og jeg tror, at fredningsarbejdet hermed har fundet en form, som vil kunne være til gavn for denne vigtige gren af den fysiske planlægning og naturbeskyttelsen.

Af øvrige ændringsforslag vil jeg indskrænke mig til at nævne forbud mod at medtage løse hunde på strandbredder og udyrkede arealer, hvortil offentligheden har adgang, tilvejebringelsen af lovhjælp for fastsættelsen af regler om regulering af handel med planter og dyr, bortset fra pattedyr og fugle, og indførelse af en bestemmelse, hvorefter der ikke kan meddeles tilladelse efter bygge-loven, før der er meddelt de nødvendige tilladelser efter naturfredningsloven.

I forbindelse med forberedelsen af lovforslaget har varetagelsen af administrationen af naturfredningslovens bygge- og beskyttelseslinier været gjort til genstand for overvejelse. Kompetencen til at dispensere fra disse bestemmelser udøves i dag af fredningsnævne, hvis afgørelser kan indbringes for den centrale ankeinstans overfredningsnævnet. Jeg har imidlertid ikke fundet det rigtigt på indeværende tidspunkt at foretage ændringer i denne vigtige del af fredningsadministrationen. Spørgsmålet vil imidlertid blive taget op til fornyet overvejelse, når man gennem nogle år har kunnet følge og vurdere amtskommunernes administration af naturfredningsloven og by- og landzoneloven.

I forbindelse med lovforslagets udarbejdelse er der løbende foregået forhandlinger med Amtrådsforeningen. Jeg har under disse forhandlinger lagt vægt på at sikre fredningsopgaverne en selvstændig og stærk placering i amtskommunernes administrative og politiske strukturer. Naturbeskyttelsesinteresserne er sårbare og måske netop sårbare i forhold til andre sektorinteresser på arealanvendelsesområdet som f. eks. vejanlæg, byudvikling m. v. I afvejningen mellem disse forskellige interesser vil fredningsinteresserne ofte være vanskeligere stillet end konkurrerende, mere kontante sektorinteresser. Fredningsinteresserne er vidtspændende, de er ideelle, de kan sjældent gøres op økonomisk, og indgrebene

over for fredningsinteresserne vil ofte ske gradvis over en årrække.

Amtrådsforeningen har vist stor forståelse for disse synspunkter. Under drøftelserne om den administrative og politiske placering af fredningsopgaverne har der været enighed om vigtigheden af at sikre fredningsopgaverne en selvstændig røst og identitet, således som Amtrådsforeningens formand, amtsborgmester Erling Tiedemann, så rammende har udtrykt det.

Der er mellem Amtrådsforeningen og miljøministeriet opnået enighed om bl. a., at fredningsopgaverne skal samles i særlige enheder i de amtskommunale forvaltninger, og at disse enheder skal placeres på linie med tilsvarende grene af den amtskommunale forvaltning. Den administrative placering af fredningsopgaverne er optaget i en særlig bestemmelse i lovforslaget, § 65 c, og resultatet af forhandlingerne mellem Amtrådsforeningen og miljøministeriet på dette område er nærmere refereret i bemærkningerne til denne bestemmelse.

Lovforslaget etablerer en arbejds- og kompetencedeling mellem de regionale og de centrale myndigheder svarende til planlovsreformens administrative system, således at de centrale fredningsmyndigheder ved fastsættelse af retningslinier, vejledning og rådgivning kan fastlægge rammerne for den regionale fredningsplanlægning og -administration, og således at der er mulighed for at gribe ind i behandlingen af en konkret sag, hvor det undtagelsesvis skulle være påkrævet af hensyn til beskyttelsen af nationale fredningsinteresser.

Skal de centrale fredningsmyndigheder kunne løse disse opgaver, forudsætter det, at fredningsstyrelsen styrkes, således som jeg tidligere har givet udtryk for her i folketinget, og som der har været enighed om under forhandlingerne med Amtrådsforeningen.

I de administrative og økonomiske bemærkninger til lovforslaget er det skønnet, at der er behov for, at fredningsstyrelsen beholder ca. halvdelen af de stillinger, som i dag er normeret under fredningsstyrelsen med arbejdsopgaver i fredningsplanudvalgenes sekretariater. De resterende stillinger nedlægges samtidig med fredningsplanudvalgenes nedlæggelse. Lovforslaget indebærer således en statslig besparelse. Den styrkelse af naturfredningsarbejdet, der er lagt op til med dette

[Miljøministeren]

lovforslag, indebærer imidlertid en forøgelse af de samlede offentlige, dvs. statslige og amtskommunale, ressourcer på naturfredningsområdet. Der er redegjort nærmere herfor i lovforslagets administrative og økonomiske bemærkninger.

Lovforslaget har været forelagt i alt 60 forskellige myndigheder, organisationer og foreninger m. v., og det har været drøftet med de organisationer og foreninger, som har fremsat ønske herom. Forslaget har naturligvis været forhandlet særdeles indgående med Amtsrådsforeningen, og det foreliggende udkast kan betragtes som tiltrådt af Amtsrådsforeningen på alle væsentlige punkter.

I øvrigt er lovforslaget gennemgående blevet positivt modtaget. Flere foreninger m. v. har dog udtrykt betænkelighed ved fredningsplanudvalgenes nedlæggelse.

De foreslåede bestemmelser om en øget beskyttelse af de ferske vande er blevet hilst med tilfredshed. Dette gælder dog ikke for De samvirkende danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger, der har taget afstand fra denne del af forslaget.

Alt i alt er der således efter de modtagne tilkendegivelser grundlag for at antage, at lovforslaget vil blive mødt med bred tilslutning.

Der er med det foreliggende lovforslag lagt op til en reform af naturfredningsloven, som i rækkevidde og betydning kan sammenlignes med gennemførelsen af den seneste naturfredningslov i 1969.

Hermed skal jeg, idet jeg i øvrigt kan henvise til lovforslagets bemærkninger, anbefale lovforslaget til folketingets vedtagelse.

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Jeg skal tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af ændringer i naturfredningsloven.

(Lovforslag nr. L 131).

Lovforslaget indeholder de konsekvensændringer, som foreslås foretaget i miljøministeriets øvrige lovgivning i anledning af det samtidigt fremsatte lovforslag om ændring af naturfredningsloven.

Ændringerne er først og fremmest en følge af den foreslåede ophævelse af fredningsplanudvalgene og overførelsen af udvalgenes opgaver til amtsrådene. I dag varetager fred-

ningsplanudvalgene jo ikke blot opgaver i medfør af naturfredningsloven, men også i medfør af andre love. Det er derfor nødvendigt at overveje, hvorledes disse opgaver skal løses efter fredningsplanudvalgenes ophævelse, og hvilke ændringer i andre love dette forudsætter.

Jeg skal her begrænse mig til nærmere at nævne de to væsentligste af disse ændringer, idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til forslaget og til ændringsforslaget til naturfredningsloven.

I *lands- og regionplanlovene* foreslås de naturfredningsmæssige interesser udtrykkeligt nævnt i de bestemmelser i lovene, som opregner de forhold, der skal planlægges for. Allerede i den hidtidige regionplanlægning er fredningsinteresserne indgået på linie med andre sektorinteresser som f. eks. vej- og miljøbeskyttelsessektorerne, og med den foreslåede overdragelse af ansvaret for det regionale fredningsarbejde til amtsrådene må det være naturligt, at fredningsinteresserne også i lovtæksten sidestilles med andre interesser. Hertil kommer, at netop ønsket om at samle den regionale planlægning både inden for de enkelte sektorer og i form af den sammenfattende fysiske planlægning i amtsrådene netop er en af hovedårsagerne til, at der nu er taget initiativ til at ændre naturfredningsloven.

Den anden væsentlige ændring er i *by- og landzonelovens* klagebestemmelser. Fredningsplanudvalgene er i dag ankeberettigede efter zoneloven, og de medvirker ved udøvelsen af denne beføjelse til at sikre, at hensynet til de fredningsmæssige interesser indgår i zonelovens administration. Ved ophævelsen af fredningsplanudvalgene vil alene den pågældende ansøger – ud over kommunalbestyrelsen – stå som ankeberettiget.

Efter forslaget bliver en bredere kreds ankeberettiget efter principper svarende til anden nyere lovgivning på miljøministeriets område.

En forudsætning for at den udvidede klageadgang kan få betydning i praksis er, at de klageberettigede får kendskab til zonelovstilladelserne. Efter forslaget skal meddelte tilladelser derfor offentliggøres. Da antallet af zonelovstilladelser er ganske stort, er der i lovforslaget taget højde for, at offentliggørelsesproceduren kan udformes på en sådan